

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 120, z dostavljanjem na dom K 150; s pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četrtletno K 5—, mesečno K 170. — Za inozemstvo celoletno K 30—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiis se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Še enkrat Jugoslovanstvo.

Uredništvo »Dneva« je priobčilo v ponedeljkovi številki 273. od neznane avtorja nekaj odgovor na moj članek »Jugoslovanstvo« v 3. šte. »Napredne Misli«; zato prosim slavno uredništvo, da tudi mojemu odgovoru da gostoljubnega mesta.

Vzemimo povrsti očitke in ugovore neznane člankarja!

Najprvo mi očita, češ, iz članka se vidi, da sem mnogo v Pragi in da so name vplivali Čehi. Da bi bil moj članek o Jugoslovanstvu nastal v sled českih vplivov, to je prazna trditve; katere nepodpisani člankar nikoli ne bo mogel dokazati. Kaj takega more trdit le političen analist. Samo to je res, da sem med českim narodom spoznal važno resnico, ki se glasi, da narod boreč se za svojo eksistenco mora zauhati v svoje lastne sile in se zanašati na svoje treznopremišljeno, vstrajno delo; ne pa se le zanašati na pomoč drugih. Hočem delati nato, da bi se tudi moj narod popolnoma zavedel te resnice, katero mu pripominja njegova lastna zgodovina. Kaj smo bili Slovenci kot narod pred dobrih sedemdesetimi leti in kaj smo danes? Kdo nas je prebuditel k novemu življenju, kdo nam vstvaril pogoje narodne eksistence? Jugoslovanstvo? Srbski bajoneti ali politična moč hrvaškega kraljevstva? Ali niso bili to, kakor je že dr. Prijatelj določno povdaril, naši slovenski možje, ki se niso ponujali Hrvatim in Srbom, ampak so delali doma trezno in vstrajno imajo pred očmi edino bodočnost svojega naroda! To so bili možje resnega dela, ne možje velikih romantičnih fraz, zato so se z vso energijo vpirali fantazmagorijam Ilircem. Danes je vsak treznomislec človek na Slovenskem hvaležen Prešernu ter njegovim privrženecem in naslednikom dobro vedo, da, če bi ne bilo takrat odpora proti Ilircem, bi Slovencev danes skoro gotovo ne bilo več. Ampak takrat so te moč »pravi« slovenski rodoljubi zmerjali s predevkom »lažnjivih rodoljubov« podobno, kakor danes nas zmerjajo Novoilirci.

Naj nas zmerjajo; mi imamo mnogo važnejšega posla, kakor javne delavce na Slovenskem sortirati v »prave« in »lažnjive« rodoljube. Zadostuje nam trdno prepričanje, da je mnogo težje za narod delati in ga duševno krepiti, kakor v njegovem imenu renimirati po slovenskem jugu.

Če je »Ilircev« danes na Slovenskem mnogo ali malo, tega bi ne mogel tako določno povedati, kakor »Dnevov« člankar, ampak dobro mi je znano, da novoilirsko gibanje eksistira in da mu pripravljajo tla posebno med mladino. Novoilirskemu gibanju veljajo moji ugovori, ne posameznim osebam; ako se novoilirsko gibanje bistveno razlikuje od starega ilirizma ali ne, to je v tem sporu načelne važnosti; vendar temu vprašanju se člankar izogiba.

Člankar ne more razumeti mojih dokazov, da nismo Jugoslavlani v krvnem sorodstvu. Kaj morem jaz zato, če jih ne more razumeti? Kdor je hotel, je že lahko razumel moja izvajanja o krvnem sorodstvu »Jugoslovanov«. Jaz sem trdil in trdim, da za krvno sorodnost južnih Slovanov ni danes nobenih drugih dokazov, kakor precejšnja podobnost med slovenskim in srbohrvaškim jezikom, da pa taka podobnost ne more biti noben dokaz krvne sorodnosti narodov in to iz razlogov, ki sem jih na mestu v

»Napredni Misli« tudi navedel. Člankar sam mi je bistveno v tem pritrdil rekoč: »Iz jezikovne sorodnosti Jugoslovanov nikdo ne sklepa na njih krvno sorodnost. Dobro. Treba je torej drugih dokazov. Jaz sem že v »Napredni Misli« povdaril, da krvna sorodnost narodov se da dokazati edino z zgodovinskimi izpodbijami, ki z znanstveno točnostjo slikajo nepretrgan razvoj od dob, ko se je začela diferenciacija nekdanjega enotnega plemena in navaja tudi činjenice, ki so povzročile diferenciacijo kakor tudi okolnosti, ki so v tem ali onem slučaju vplivale na proces razlikovanja. Pravil sem, da take zgodovinske tradicije kot izpriebe krvne sorodnosti Jugoslovanov nimamo.

Nasproti temu pa se je člankar povselp v »Dnevnu« do smeje trditve, češ »da nas zgodovina uči, da so prišli Jugoslavlani vsi skupno na jug, da so govorili eden jezik in da so jezikovne razlike nastale šele potem, ko so se Jugoslavlani razširili po vseh krajih, koder sedaj prebivajo; da smo bili nekdanj eden narod«.

Kdor se upa kaj takega trditviti sklicujoč se pri tem na zgodovino, ta je mistifikator slovenske javnosti. Kdaj je zgodovina to dokazala? Če se člankarju posreči doprinesti res zgodovinski dokaz za prvosorodnost Jugoslovanov, tedaj mu obljubljam, da postanem že iz same hvaležnosti do njega vnet zagovornik Ilirizma ali jugoslovanstva edinstva.

Ne, častiti gospod člankar v »Dnevnu«, zgodovina govori ravno nasprotno; slovenski raziskovalci naše zgodovine niso prišli do takih rezultatov, kakor to Vi trdite na odgovornost zgodovinske znanosti. Ali jaz kaj morem zato, če se ne da dokazati krvne sorodnosti Jugoslovanov? Proč s frazami, govoriti je treba doganjanje resnice!

Člankar je pokrit »Ilircev« in nič več kot to. V začetku se dela, kot da v ilirsko gibanje ne veruje, pravi, da Ilircev pravzaprav ni več in da take stvari kakor so ideje ilirizma na Slovenskem nikdo več ne misli. Ampak ko govori o zjedinenju Jugoslovanov, tedaj se mu jezik razveže in v navdušenju odkrije svoje prave nazore! Danes gre, kakor zatrjuje le za politično združenje, gre za administrativno celoto, v kateri bi bili Slovenci, Hrvati in Srbi. To torej ne pomeni asimilacije enega naroda drugemu. Ako bi pa naravní razvoj dovedel tako daleč, da bi se jugoslovanstva kultura tako okrepila, da bi po zelo dolgem času zbrisala jezikovne razlike, nima ničesar proti temu, ako namesto Slovencev, Hrvatov in Srbom nastopijo samo Jugoslavlani. Tako ne bi noben narod žrtvoval svoje narodnosti. (Kaj pa drugače?) Pa recimo, da bi Slovenci izgubili svojo narodno individualnost in bi se pohrvatili ali posrbili. Tega se nekateri lažnjivi rodoljubi tako strašansko boje, ker menda ne smatrajo stremiljen Nemčije za resne. (Pač, celo za jako resne jih smatram). Kje je torej rešitev? Nikjer drugje kot na jugu! itd.

To se pravi z drugimi besedami: Prav mogoče je, da v političnem zjedinenju s Hrvati in Srbi pridemo tako daleč, da Slovenci izgubimo svojo narodno eksistenco, in člankar ne bi imel niti proti temu, če bi se Slovenci pohrvatili ali posrbili in bi nastal en narod Jugoslovanov.

Bogme, to je čisti ilirizem, romantično sentimental in starokopiten, kakor ga je člankar sam označil. Ne proti političnemu zjedinenju Jugoslovanov, pod pogojem, da nam je zagotovljena narodna avtonomija, ampak proti ilirski ideji jugoslovanstva edinstva se bojujem pevdarjajoč, da Slovenci tudi v stremiljenju po

političnem združenju z ostalimi jugoslovanstvi mi narodi ne smemo izgubiti iz vida svojih narodnih interesov, katere moramo varovati proti Hrvatim in Srbom ravno tako, kakor proti katerikoli drugemu narodu.

Pri manjši jugoslovanstva edinstva Slovencev prporočam, da bi se ravnali po načelu: mislimo na svojo narodno eksistenco, zanašajmo se na svoje lastne sile in svoje smotreno, vstrajno delo; ne zanašajmo pa se le na pomoč teh, ki si še sami ne morejo pomagati. Ne verujmo visoko donečim besedam, verujmo le v premišljeno delo. Preteklost in sedanjost slovenska mi utrjuje vero v bodočnost

mojega naroda. Preteklost me uči, da je socialna in gospodarsko delo na podlagi narodne ideje nanovo prebudilo Slovence iz groba narodne smrti. In sedanjost mi utrjuje prepričanje, da premišljeno narodno-obrambno delo more za sigurnost, kakor to vidimo danes na jugu n. pr. v Trstu in Primorskem, našo narodno eksistenco in razvoj tudi proti številnejšemu sovražniku. Ampak delati je treba na vseh poljih, na sevni, kakor na južni meji; manj romana, manj političnega romantičema, pa več misliti in delati in slovenskemu narodu vzide zlata svoboda. To je moj jugoslovanstvi credo.

Dr. M. Rostohar.

Pred vojno na Balkanu.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Vojna pred durmi. — Prvi boji. — Vstaja v Sandžaku in v Macedoniji. — Bolgari pogнали važen most v zrak. — Ultimatum izročen. — Prestolonaslednik Aleksander odšel na mejo. — Kanonada na črnogorski meji.

SRBSKA SKUPŠČINA. UTIS KRALJEVEGA GOVORA.

Belgrad, 6. oktobra. Ob velikanski napetosti vseh političnih in diplomatskih krogov se je vršila včeraj izvanredna seja srbske skupščine. Kralj Peter je takoj po pozdravu prešel na dogodke na Balkanu in opravičeval vse odredbe glede mobilizacije, prošil je skupščino, naj odobri ne samo vse dosedanje korake vlade, ampak tudi vse predstoječe ki bodo gotovo v korist domovine in v ponos srbskemu narodu. Prestolni govor je napravil na vse poslance in diplomate najboljši vtis. Iz kraljevega govora je velj skrajno pesimističen duh. Poslanci so odšli iz zbornice z vzklikom »Živela balkanska zvezica« in s trdnim prepričanjem, da bodo te dni že pokale puške in grmeli topovi.

BOLGARSKA SKUPŠČINA.

Sofija, 6. oktobra. Včeraj je car Ferdinand otvoril izvanredno zasedanje bolgarske zbornice s prestolnim govorom, ki je bil silno kratek, jednat in jako resen. Zbornica je brez vsake debate odobrila vse dosedanje korake vlade in dovolila vse potrebne kredite. Po seji je ministrski predsednik Gešov izjavil pred nekaterimi poslanci, da je situacija obupna in da od posredovanja velevalst ni pričakovati čisto nobene uspeha. Bolgarska stoji na pragu vojne, ki izbruhne že v najkrajšem času.

RAZBURJENJE V DUNAJSKIH KROGHI.

Dunaj, 6. oktobra. Na tukajšnje diplomatske kroge sta prestolna govora kralja Petra in kralja Ferdinanda uplivala silno deprimujoče. Vse je pripravljeno na to, da izbruhne vojna najpozneje tekom treh dni.

MINISTRSKI PREDSEDNIK PASIĆ O POLOŽAJU.

Belgrad, 6. oktobra. Ministrski predsednik Pasić je izjavil, da je edino od Turčije odvisno, ali bo vojna ali ne. Toda nato, da bi Turčija ugodila zahtevam balkanskih držav ni niti misliti. Turčija je rekla, da se hoče pogajati edino le z orožjem, a to hočemo sedaj tudi mi.

VOJNA.

Belgrad, 6. oktobra. Tu se splošno govori, da izbruhne vojna že v torek.

Dunaj, 6. oktobra. Situacija se je silno poslabšala. Uprava srbskih državnih železnic je danes ob 12. uri ponoči ustavila ves osebni in tovorni promet po železnicah.

VSTAJA V SANDŽAKU.

Belgrad, 6. oktobra. Vstajo v Sandžak Novopazarju bo vodila srbska narodna obrana. Ljudstvo bo dobilo v obilici vojnega orožja, posebno pa ročnih bomb. Vstaja bo izbruhnila takoj, kakor hitro prekorachi srbska vojska mejo.

VSTAJA V MACEDONIJI.

Sofija, 6. oktobra. Macedonija je oborožena. Notranja macedonska organizacija je svoje delovanje dokončala. Med prebivlstvo so dosej razdelili že nad 30.000 pušk. Bolgarske vstaše v Macedoniji bosta vodila dva bolgarska, srbske pa dva srbska rezervna častnika.

BOLGARI POGNALI VAŽEN MOST V ZRAK.

Carigrad, 6. oktobra. Bolgarski vstaši so strateško jako važni most čez reko Marico pri postaji Mustafa paša tik pred bolgarsko mejo, pogнали v zrak. Tu je vzbudilo to dejstvo velikansko razburjenje in vznemirjenje.

SULTAN O POLOŽAJU.

Carigrad, 6. oktobra. V sinočnji seji ministrskega sveta je imel sultan daljši govor, v katerem se je izrazil, da bo Turčija tudi zadnje kapljio krvi prelila, samo da reši čast domovine.

ULTIMATUM JE IZROČEN?

Dunaj, 6. oktobra. Semkaj so došla danes poročila, da so balkanske države že izročile Turčiji ultimatum, v katerem zahtevajo, da se tekom 48 ur izjavi glede reform, sicer bolgarske in srbske čete takoj prekorachijo mejo.

ANEKSIJA SANDŽAKA IN MACEDONIJE.

London, 6. oktobra. Semkaj je došlo iz Carigrada poročilo, da se namerava v srbski in bolgarski skupščini proglasiti aneksijo Macedonije in Sandžaka.

TURŠKI NAPAD NA SRBSKO SMODNIŠNICO.

Belgrad, 6. oktobra. V Oblčevu so hoteli kot cigani preoblečeni Turki poginati tamošnjo

Manfred pa je stopil dva koraka proti Lantnéju, zacepil svoje oči v njegove in rekel počasi in s povdorkom:

»Strahopetec!...«

Lantné se ni genil.

Prebledel pa je kakor zid; roke se mu omahnile ob životu, in prešinil ga je krčevit drhtljaj, kakor da se je premagal z nečloveškim naporom in požrl odgovor na to krvavo žalitev...

Sklonil je glavo.

Ko jo je dvignil, je videl, da Manfred že odhaja, s turobnimi, počasnimi koraki...

XVI.

Dvor čudežev.

Bilo je okrog štirih popoldne. Ulica Froamantel je bila nedaleč od Luvra. Manfred se je napolnil naravnost tja. Celo uro je stal za nekimi vrati, ki so ležala nasproti glavnih vrat Luvra, in mi premečal oči od širne skupine poslopj in vrtov, ki je tvorila v tistih časih to kraljevsko bivališče. Franc I. je bil pravkar dal podreti del starega Luvra, in Manfred je razločil v senci, ki je padala na Pariz, velike odre ob novih stavbah. Njegov pogled je blodil vneto po oknih glavnega krila; srce mu je utripalo gnevno, in besen srd je kipel v njegovi glavi.

Nazadnje pa je odšel...

Hodil je tjavendan, prekoračil mostove in se znašel okrog devetih zvečer v vseučiliškem oddelku, v krčmi, polni študentov, pred polno steklenico in praznim kozarcem. Stopil je bil v beznico, ker ga je primorala nepremagljiva žela. Toda pozabil je bil piti. Slonel je z glavo v dlaneh in premišljal. In njegove misli niso bile žalostne, marveč polne nepremagljive izze.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Eh, vidiš, že zdavnaj sem vedel to! Opažoval sem ljubezen, kako je poglala in vzrasla v tvojem srcu, že takrat, ko se je sam morebiti še nisi zavedal! Kadar sem te videl oblačiti tvoj lep jopič iz črnega baršuna in nadevati baret z velikim črnim peresom, ki si ga poizkušal pred ogledalom na tisoč načinov, kadar sem te gledal, kako likaš jekleni ročnik svojega rapirja, in sem zrl za tabo, ko si odhajal nazadnje z zavahanimi brki, sem dejal sam pri sebi: »Manfred pojde mimo trahoarskega zidu!« In nasmehnil sem se, norec, ki sem bil! Toda kako naj sem slutil nesrečo! Saj sem bil ves blažen vedeti, da ljubiš tisto čisto in plemenito dete, ki se mi je zdel že sam njen pogled cela pesem, naivna in nežna kakor vesna sama... Sanjaril sem... Gledal sem jo ob strani svoje Avete...«

»Končano je vse to!« ga je prekinil Manfred osorno. »Tisto čisto in nežno dete je bila kurbal!«

»Lehkomišelnost jo obtožuješ, Manfred.«

»Ah, kaj! Ako ni bila v resnici, je imela vsaj dušo takšno! Sicer pa zasluži priznanja.« Je dodal s trpkim glasom. »Le premisli: ljubljenska kraljeva! Izračunaj tisto nemogočo in nadnaravno pamet ki bi jo morala ženska imeti, da bi se ubranila takšne izkušnje! Ne govori več o tem! Saj si sam dejal: čas bo zacelil mojo rano! Hudiča, zdi se mi, da sem plakal! To je presmešno!«

Pozorno je pogledal Lantné svojega tovariša.

»Ubogi prijatelj!« je mislil sam pri sebi.

»Zadelo ga je huje, nego sem mislil!«

Na glas pa je dejal:

»Pustim te samega... In če si daš svetovati... ne misli na to... saj ti ne bo pomagalo...«

»Saj ne mislim več!... Le pojdi, prijatelj, in izkušaj pospešiti uro, ko pojdeva v Luvr, ker je tvoja želja, da počakam... Upam, da imaš tehne razloge...«

»Sam jih presodiš, kadar pride trenutek, Manfred...«

Ko je Lantné odšel, se je vrgel Manfred oblečen na posteljo.

Čutil se je strašno trudnega; skoraj tisti hip se je pogreznil v spanje, polno morečih sanj.

So v človeškem življenju vročini sni, utrudilnejši od dolgega bedenja, sni, ko ostane duševno trpljenje neuspavano v spečem telesu.

Minilo je nekaj dni...

Med Manfredom in Lantnejem ni bilo več pogovora o deklici...

Ti dnevi so bili Manfredu polni mrklega dolgočasia. Prisiljeni pokoj se ni prilagel njegovi prekipeljavosti naravi; nazadnje je izgubil potrpežljivost. Ravno se je pripravljval nekega večera, da bi šel z doma, ko mu reče Lantné:

»Nocoj bi lahko šla...«

»Vendar je enkrat!... Dovolj sem si nabrusil rapir!... Kar peče me že v roki!«

»Nocoj je v Luvru velika veselica.« Je povzel Lantné. »Vse mesto govori o tem. Pravijo, da hoče kralj predstaviti dvoru novodošlo damo... imenujejo jo vojvodinjo Fontenbloško...«

smodnišnico z bombami v zrak. Ko so hoteli ravno izvršiti svoj načrt, so jih zapazili domači prebivalci, ki so jih na mestu ubili. Pet Turkov je obležalo na mestu mrtvih. Voditelja, preoblečenega turškega majorja, so aretirali in izročili vojnemu sodišču, ki ga je takoj obsodilo na smrt.

BOJI NA BOLGARSKO-TURŠKI MEJI.

Carigrad, 6. oktobra. Na bolgarsko-turški meji je prišlo včeraj zopet do krvavega boja med bolgarskimi in turškimi predstražami. Poročila zatrjujejo, da je padlo okoli 30 Bolgarov in nad 50 Turkov. Natančnejših podatkov o boju še ni.

BOLGARSKA ARMADA.

Solija, 6. oktobra. Kakor se poroča, je general Ivanov imenovan poveljnikom severne, general Kutinčev pa poveljnikom južne armade.

PRESTOLONASLEDNIK ALEKSANDER ODSEL NA TURŠKO MEJO.

Belgrad, 6. oktobra. Srbski prestolonaslednik Aleksander se je danes ob 3. uri popoldne s svojim spremstvom odpeljal z vojaškim vlakom na turško mejo. Radi tega se v tukajšnjih političnih krogih zatrjuje, da je kriza dospela že do vrhunca in da izbruhne vojna v najkrajšem času.

KRALJEVIČ GJORGJE O POLOŽAJU.

Belgrad, 6. oktobra. Kraljevič Gjorgje je danes izjavil raznim žurnalistom o položaju sledeč: »Vrnil sem se v Srbijo, ker me rabi domovina. Nisem politik, ampak skozinskoz samo vojak in za to se ne morem o položaju izreči niti tako niti tako. Pripravljen sem pa, takoj žrtvovati svoje življenje za domovino.

KANONADA NA ČRNOGORSKI MEJI.

Cetinje, 6. oktobra. Iz Podgorice so ravno došla poročila, da je čuti na črnogorski turški meji silno gromenje topov.

DEMONSTRACIJE V CARIGRADU.

Carigrad, 6. oktobra. Tu se vrše danes velikanske demonstracije. Na srbskem in bolgarskem poslanstvu so demonstranti ponovno razbili vse šipe. Danes so na splošno začetje demonstracij demonstrirali tudi pred italijanskim poslanstvom in kričali: Proč z mirom. Živel! Tripolitani!

KRALJ JURIJ PRIDE DANES V ATENE.

Atene, 6. oktobra. Kralj Jurij se vrne danes domov.

Slovenska zemlja.

Iz Selnice ob Dravi.

Dne 27. septembra je bil neki kmečki človek v trgovini nemškutarja Jagritscha ter je razne stvari nakupil. Ko stopi za par trenutkov iz trgovine na pošto, ki je zraven, sta se komi in učenec na vso moč režala. Kmet se za to ni brigal. Ko pa je prišel domov in je iz torbe razkladal nakupljene reči, je našel med jestvinami tudi pol hleba plesnivega kruha, ki so ga prvo polovico že podgane odgodelale. To se mu je v trgovini podtaknilo v torbo, med tem ko je bil on na pošti. Kaj smo res že tako daleč od naših slovenskih tleh, da se moramo dati zasramovati od smrkovcev pri tistih ljudih, ki jim nosimo težko zaslužene krajcarje? Ali so morda tudi take vrste ljudje že zahtevali od g. Sagaja oziroma od njegove vdove cekin za svojo poštenost?

»Prijeten« zdravnik.

Je vsekako železniški zdravnik dr. Premschak v Celju. Št. 18. lista »Der Südbahner« poroča o njem med drugim, da ga bolniki, ki pridejo k njemu kot člani bolniške blagajne ob 9. uri popoldne pomoči iskati, najdejo skoro redno v postelji in da ordinira potem kar v spodnjih hlačah; baje se tozadevno tudi pred ženskami nič ne ženira. Pa z zdravniškega stališča hujši nego to so sledeči slučaj, katere navaja imenovani list: Dne 16. avg. t. l. je poklical železniški delavec Ant. J. v Celju dr. Premschaka k svoji ženi, ki je imela vročico. Ne da bi jo bil natančneje preiskal, je kar napravil gianozo: »želodec si je pokvarila« — in ji je zapisal neko

zdravilo, ker ni bilo boljše, je poklical delavec drugega zdravnika, dr. Negrija, ki je pa konstatiral sen ter dal žensko prepeljati v bolnišnico. Drugi slučaj: Nedavno je bil dr. Premschak klican k ženi čuvaja M. na št. 504, ki je imela po porodu hude bolečine v trebuhu. Dr. P. jo je v naglici preiskal, ji nekaj zapisal in se ni dalje zanjo brigal. Ker so bolečine bile vedno hujše in ženi vedno slabše je čuvaj poklical dr. Riebla, ki je po končani ordinaciji zapisal sledeči izkaz: »Čuvajevi ženi Zofija M. iz St. Jurja ob južni železnici, ki je 26. junija 1912 porodila, je podpisani šele-danes izločil in odvezel posteljico (placenta). Zdravnik, ki jo je preiskoval, tega ni spoznal. Celje, 15. avgusta 1912. Honorar za uboge: 10 K. Dr. Riebl.« Torej 20 dni po porodu je bilo treba ženski odstraniti posteljico, česar dr. Premschak ni spoznal, in ubogi čuvaj je moral zaradi malearnosti železniškega zdravnika, za katerega plačuje blagajno, še plačati 10 K »honorarja za uboge«. Ali ni to nečuvstvo, in ali ni razumljivo, da je vse, uradništvo in delavstvo, spunta proti njemu in da zahteva na vsak način njegovo odstranitev? Dr. Premschak pa tudi svojo funkcijo zlorablja v škodo uslužbencem. Zgodilo se je že slučaj, kakor isti list navaja, da je delavcem, ki so se mu kaj zamerili, izpostavil zdravniško spravevalo, da so nesposobni za službo, in so bili odpušteni. Tako je na podlagi zdravniškega »parere« tega učenjaka dne 14. septembra t. l. bil nepričakovano odpuščen tudi neki uradniški aspirant v St. Jurju ob južni železnici. Nedavno je zagrozil nekemu žel. delavcu v Celju, ki je podpisal zoper njega vloženo protestno vlogo, češ: »S teboj bom ravno tako postopal, kakor s tvojim bratom.« Tega je namreč pred kratkim spoznal za nesposobnega za železniško službo in ga spravil ob kruh pri železnici. Vse te točke smo posneli, kakor rečeno, listu »Südbahner«. Da so resnične, ne dvomimo, zakaj o dr. Premschaku se je napisalo že toliko smrdljivega, da se le čudimo, da ga uprava južne železnice še vedno drži na tem odgovornosti polnem mestu. Svinjarske šale pripovedovati, da to zna dr. Premschak izborna, a zdravniškega poklica izvrševati niti najmanj.

DNEVNI PREGLED.

Resnica oči kolje! Iz Amerike je došlo v Ljubljano večje število brošur, v katerih je obširno in temeljito popisana škandalozna sorska afera ter postopanje ljubljanskega Lignorjance, škofa Jegliča proti župniku Bercetu. Finančna oblast je poslala brošuro c. kr. državnemu pravdnstvu ki je vse brošure konfisciralo, čeprav je izšel ves njen tekst v američanskem svobodnomiselnem časopisu in čeprav se ta list bere po vsem Slovenskem. Konfiscirati ponatiste že znanega teksta je torej velika nesmisel. Toda v Avstriji živimo in mi pa še posebej na Kranjskem, kjer je prav vse mogoče. Konfiscira se vse, le škofove rdeče brošure seveda ne.

Kako naj se na odru govori? Prejeti smo dopis: Prav nič ni čudno, da se nam naši narodni nasprotniki rogajo, ker imamo vsak hip pravopisne in drugačne jezične borbe. Od Prešernove »kša« pa do Levčevega pravopisa in še preko Peruškovih, dr. Tominškovih i. dr. replik in duplik nimamo miru v jezikovni borbi. Vsak urednik ima že svoj pravopis. Zdaj pa se nam obeta še nova vojska zaradi izgovora I-a na koncu besed. Po našem mnenju bi takih borb sploh ne bilo, ako bi posamezniki ne vsiljevali svojega osebnega mnenja, nego bi se eventualne pametne izpremembe določale dogovorno v anketi. Kar si izmisli posamezen jezikoslovec, ne more biti zakon za vse ostale ter za vse pisatelje in zlasti ne za časnikarje. Istotako pa ne more biti merodajno posameznikovo mnenje glede izgovora, ker se vsakdo najraje opira na kak poseben dialekt. Včasih so vse rime presojale s stališča ribniškega dialekt, danes pa je menda belokranjsčina vzor za izgovor. Treba je le še, da začne kdo priporočati »švapanje«. Na odru se goji pri nas od začetka najčistejši pismeni jezik, ker je ne le estetično najvišje stoječ, najlepši, nego tudi splošno razumljivo. Dialekti imajo le lokalno uporabnost, jezikovna slovensčina pa je skupna in edinstvena za vse slovenske dežele in

Jo razumejo Slovenci vseh dialektov. Danes začetki z novimi predpisi za izgovor, je pač že prekasno in zato brezplodno. Docela se torej strinjam z mnenjem gospoda profesorja A. Funtka, ki je večleten učitelj slovenščine ter tudi pesnik in pisatelj, ter z mnenjem »Dnevov« gledališkega kritika, ki je tudi pesnik in pisatelj. Govoril sem tudi še z raznimi beletristi in tudi z igralci, ki vsi odklanjajo neokusno »v-ekanje«. Uspeh tega novega vsiljevanja enega samega moža, nejezikoslovca, bo pač le-ta, da se nam bodo Nemci rogali iznova in da bo slišati na našem odru, kjer je letos zopet več Čehov, še večjo zmes. Gotovo je tudi že danes, da se sedanjemu gledališkemu vodstvu sledeče vodstvo zopet vrne k izgovoru, ki je vveljavljen v vsej slovenski inteligenci najmanjše že od leta 1847., ko so izšle Prešernove poezije. Da je v operi novošegnj izgovor povsem izključen, je jasno vsakomur. Radoveden sem, zakaj ga ni že vpeljala Slovenska Glasbena Matica, saj z njo bi šla brez dvoma ostala ljubljanska pevstva društva. Izvenkranjska pevstva in dramatična društva gotovo Ljubljane v tem oziru ne bodo posnemala. Njim velja pač še vedno okus občinstva in se ne pokore kaprici posameznikov. Bralec.

Zgodnja zima na Dolenskem. Po vsi Dolenski vlada že od včeraj pravcato zimsko vreme. Gorjanci in sosednji kočevski hribje so bili že včeraj v snegu. Ponoči se je vreme še poslabšalo. Danes jutraj so bili tudi že nižji kraji zasneženi; tako n. pr. Cerovec, pod Gorjanci, deloma tudi že Trška gora. Temperatura je padla skoraj pod ničlo; v zatišjih toplomer kaže 2-4° nad normalo. Danes je ves dan močno oblačno, po dolinah rosi, a po hribih sneži. Kakor kaže, tega vremena ne bo še kmalo konec. Nenavadno zgodnja zima je napravila veliko škodo na polju in vinogradih. Ajda, ki je letos tako lepo kazala, ne more dozorevati. Vinska trgatve, ki je že v polnem tiru, bo izpadla še slabše, kakor se je doslej pričakovalo.

Vlomilca v Bonovo barako obsojena. Vlomilca v Bonovo barako ob progi belokranjske železnice pri Stranski vasi, o katerem slučaju je »Dan« že obširneje poročal, sta v soboto bila pred okrajnim sodiščem obsojena. Mizar Rudolf Tschretschuig (recte Črešnik) je obsojen na 14, a mlinar Jože Striša na 7 dni zapora. Tschretschuig je to barako delal, zato mu je bilo vse dobro znano. Obtožen je bil tudi radi napeljevanja k vlamu, ker se je Striša prvotno izgovarjal, da je bil zapeljan. Pri obsodbi pa je Tschretschuig izjavil, da sta dejanje storila vsak po svoji volji. Sodnik: Also beide gleich? Tschretschuig: Beide! Keiner ein Haar besser wie der Andere! (Smeji!) Tschretschuig je bil radi tatvine že enkrat kaznovan v Inmostu. Izgovarjal se je, da je bil pijan in ni vedel kaj dela. Nizka kazen se utemljuje s tem, da so vse okrađeno blago dobili, da torej Bon nima posebne škode vsled vloma.

Krstni boter pri mlekarji v Prečini. Naša poročila o nameravani ustanovitvi klerikalne mlekarne v Prečini so razvnela klerikalne duhove. Zdaj se gospodje izgovarjajo, češ, vsaj te mlekarne nismo nameravali mi sami, temveč ta ideja se je porodila v liberalni glavi prejšnjega vodje deželne kmetijske šole, g. Riharda Dolenca. Vprašanje o ustanovitvi mlekarne v Prečini se vleče že dolgo let; da ni prišlo do vresničenja, temu vzrok je to, da doslej še ni bilo danih vseh pogojev za ustanovitev te zadruge. Letos ob počitnicah pa je g. Dolenc ugotovil, da so zdaj podani vsi pogoji za ustanovitev mlekarne in je on bil tisti, ki se je obrnil do prečinskega župnika najprej pismeno in pozneje ustmeno, ko ga je povabil na tozadevni razgovor. In on, gospod Dolenc bo že vedel, da je ustanovitev mlekarne v Prečini res potrebna in da se bo izplačala. Tako se glasi izgovor in zagovor gospodov okoli še ne porojenega zadružnega klerikalnega otroka v Prečini. Priznati moramo, da ima ta izgovor nekaj resničnega na sebi. Da je bil g. Dolenc krstni boter tega načrta, to smo že slišali, ali verjeli rismo popolnoma v to novico. Ker vemo, da je g. Dolenc že zdavno v prezaluženem pokoju, si nismo mogli tolačiti, čemu bi se on vtikal v zadeve, ki njega prav ničesar ne brigajo, glede mlekarne v novomeški okolici pa še tem manj, ker je to vendar dolžnost njegovega naslednika g. Rohrmana, ki je tudi znan kot agitator za nepotrebne mlekarne. Čemu torej bi se g.

Dolenc vtikal v stvari, ki ga nič več ne brigajo? Ali tudi na ta vprašanja so nam dali gospodje nepričakovano pojasnilo. Kadar g. Dolenc kaj projektira naprej za druge, ima vedno nekaj v ozadju tudi za se. Kak glavni projekt za svojo osebo ima pri tem postranskem načrtu se ne ve še gotovo. Morda bi bil on rad ravnatelj te mlekarne? Ampak g. Dolenc ima tudi sina, ki je nekje stotnik in se misli dati vpokojiti, ali pa se je že, ker ga že dlje časa vidimo v civilu doma. In temu gospodu sinu diši dobra služba ravnatelja pri deželni prisilni delavnici. Ni prenaprten ta račun! Kot stotnik ima že lepo penzijo, zdaj pa še mastno plačo ravnatelja pri deželnem zavodu, o to bi bilo lepo! Pri nas pa — tako namreč pravijo klerikalci — se zastoni nič ne dobi. Sicer ne smemo še trditi, ampak cela stvar tako izgleda, da hoče oče svojemu sinu ugledati pot do sicer za liberalca težkega cilja. In kako bi se g. Dolenc ne prikupil vplivnim gospodom v Ljubljani, če resno poskuša ustanoviti mlekarno v Prečini, ki mora stati na katoliški podlagi. Da, dandanes mora biti tudi že mlekarna strogo na katoliški podlagi, drugače krave niti ne molzejo, to se pravi, se niti ne puste molziti. Da je g. Dolenc to misel izprožil ravno sedaj za občinske volitve, to je pač naključje. ... Za danes se vzdržujemo svojega komentarja. G. Rihard Dolenc pa naj se pri svojih klerikalnih prijateljih zahvali, da so v zadregi morda preveč povedali.

C. M. podružnica za Medvode in okolico je izročila glavni družbi po obračunu veselice svoto 357 K 54 v. Za novo postojanko gotovo zelo častna svota. Iskrena hvala prirediteljem in sotrudnikom!

VI. Praški vsesokolski zlet v tukajšnjem kinematografin »Ideal« je izvanredno lepa slika. Pri prvih včerajšnjih predstavah je bil že navaj sokolskih prijateljev tolik, da je prostora primanjkovalo. Navzoči so bili fascinirani ob krasnih slikah in le želeli je, da si kdor le more te slike pogleda, katere mu nadomeščajo vsaj deloma krasno olimpijado v Pragi.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje prihodnji četrtek dne 10. oktobra 1912 točno ob treh popoldne v Kranju z naslednjim dnevnim redom: 1. »Črtice iz moderne fizike«. Poroča s praktičnimi poizkusi v gimnazijskem fizikalnem kabinetu gospod dr. Simon Dolar, c. kr. profesor v Kranju. 2. Slučajnosti. K množičnim udeležbi vabi odbor.

Avtomobilska nesreča. V Hernalski ulici na Dunaju je podrl neki avtomobil 59letnega Friderika Veselyja na tla in ga težko ranil. Veselyja so prenesli v štefanijsko bolnišnico.

Grozovitost v Sibiriji. Vedno se sliši o grozovitostih v sibirskih ječah. Samomori so na dnevnem redu. Posebno pa so mučeni politični zločinci. V noči med 28. in 29. avgustom se jih je več izmed njih obesilo in trije so si prerezali žile na rokah. Ravnatelj dotične jetnišnice je naslednjega dne zasljal ostale jetnike in jim je rekel med drugim: »Vaša dolžnost je, da se zastrupate, moja dolžnost je, da vas pokopljem!« In to se godi v 20. stoletju!

Velika tatvina. Iz Prerova na Češkem poročajo, da je neznan tat ukradel iz kovčka neke tamošnje stranke kinč in druge dragocenosti, v vrednosti 40.000 K. Policija se trudi na vse kriplje, da zasledi tatu.

Izpoved čenstohovskega menih Macoha. Žalostni junak čenstohovskega samostana bivši menih Damazy Macoh je poslal okrajnemu sodišču v Petrikovu pismo, v katerem podaja poročilo o svojem razmerju z ljubico Krizanovsko. Pismo so priobčili sedaj nekateri ruski časopisi. Vsi tamošnji listi so mnenja, da je bil Macoh, ki se je že toliko nalagal, topot čisto odkritorčen. — »Heleno Krizanovsko« piše v onem pismu, »sem ljubil iz vse svoje duše. Sledil sem ji kakor hipnotiziran in vsaka njena želja mi je bila zapoved. Bil sem čisto brez lastne volje. To je bila moja prva odkritorska ljubezen v mojem življenju in zato sem se potrudil, da izmijem pred sodiščem njeno sramoto. Vavclava Macoha sem umoril v veliki razburjenosti, ker me je faktično razžalil. Helena mi je po svoji močivti z Vavclavom dannaden pisala o svoji ljubezni do mene. Pritoževala se je, da ravna njen mož z njo kakor z vlačugo in me je pripravila v tako razpoloženje, da sem moral sovražiti brata. Vavclav pa mi je zopet pisal, da je njegova soproga, lahkomisljena in nezvesta ženska, umetnica v ljubezni, druga

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dalje.)

Ob vzhoda proti zapadu je vodila po dolini cesta, obasjena na obeh straneh z visokimi topoli. Po njej sem upal priti do prašnega oblaka, zaznamujočega umikanje Francozov. Obrnil sem torej konja in zdiral po njej. Spotoma zapazim pred seboj na desni osamljeno hišo z velikim vncem nad vrati, ki je prišla, da je krčma. Zunaj je stalo več kmetov, ki se mi ni bilo treba meniti zanje. Vse bolj pa me je preplašila rdeča suknja, ki sem jo zagledal med njimi — znamenje, da morajo biti tam Angleži. A zdaj se nisem mogel več obrniti, niti ustaviti konja, moral sem jahati dalje in poizkusiti srečo. Drugih vojakov ni bilo videti — bili so potemtakem zastaleži ali maroderji, ki se mi jih ni bilo bati bogve kako. Ko prijašem bliže, vidim, da sedita dva na klopi pred vrati in popivata. Planila sta pokoncu in se opotekla; očividno sta ga imela obadva v glavi. Eden je stal sredi ceste in se majal semtertja. »Boney je! Pomagajte mi, Boney je tu!« Razprostrl je roke in mi stekel naproti, da bi me ujel; toda v svojo srečo se je spoteknil v pijanosti in padel po dolgem z obrazom na cesto. Drugi je bil nevarnejši. Stekel je bil v krčmo, in ravno, ko sem jahal mimo, je planil s puško v roki čez prag. Pomeril je, jaz pa sem se sklonil na konjev vrat. Za pruski ali avstrijski strel bi se bil zmenil prokletko malo, Angleži pa so bili tiste čase najboljši strelci v Evropi, in moj pijanec se je zazdel mahoma še preklicano trden in siguren kakor hitro je

pritisnil puško k licu. Začel sem pok, in moj konj je poskočil tako strašno, da bi bil zletel z njega marsikateri drugi jahac. V prvem trenutku sem mislil, da je ustreljen; ko pa sem se okrenil v sedlu, sem videl, da mu curlja kri po desni plati zadnjice. Ozrl sem se nazaj po Angležu; dedec je bil pravkar odgriznil konec druge patrone in jo zamašil v svojo mušketo. Toda ušla sva mu iz dosega, preden je mogel ustreliti. Bili so infanteristi, ki se niso mogli pridružiti preganjalcem; kričati pa sem jih slišal za sabo, kakor da bi gonili lisjaka. Tudi kmetje so postali pozorni; prišli so po polju, vihteči svoje palice. Od vseh strani sem slišal kričanje, od vseh krajev so drle za mano preteče postavbe mojih preganjancev. Ah, misel, da gonijo velikega cesarja tako čez polje! Najrajši bi bil dal okusiti podlim dušam svojo sabljo.

Toda čutil sem, da se mi bliža konec. Stori sem bil, kar je bilo moč mogoče — nekateri pravijo celo, da več — nazadnje pa sem se znašel tam, kjer nisem mogel več upati srečne rešitve. Konji mojih preganjancev so bili upehani, a tudi moji, ki je bil še ranjen po vrhu. Krvavel je tako močno, da sva puščala rdečo sled na beli, prašni cesti. Njegov korak je slabel od trenotka do trenutka, in prej ali slej se je moral zrušiti pod mano. Ozrl sem se in zagledal nezgibno prusko petorico — Stein je bil kakih sto metrov spredaj, nato mu je sledil ulanec in njemu zadnji tretji, ki so jahali vtric. Stein je bil potegnil sabljo in jo zavihtel proti meni. Razume se, da je bil moj trdni namen čim največ teh Prusov s seboj na oni svet. V tem vzvišenem trenutku so se pojavila pred mojim duševnimi očmi še enkrat vsa moja velika dejanja, in

prešnilo me je čuvstvo, da je današnje, moje poslednje, resnično vreden zaključek takšnega življenja. Vedel sem sicer, da bo moja smrt težak udarec vsem, ki so me ljubili, mojim huzarjem in ostalim, ki hočem zamolčati njih imena. Toda vsem je živela v srcih moja čast in moja slava, in njihovo žalost je moral tešiti ponos, ki ga bodo častili, kadar izvedo kako sem jahal in kako sem se boril ta poslednji dan. Potolažil sem se torej, in ko je šepal moj arabec s svojo obstreljeno nogico čimdalje hujše, sem izdrl teško sabljo, ki sem jo bil vzel kirasirju, ter se pripravil na zadnji, na najtežji boj. Ravno sem potegnil za vajeti, da se obrnem, zakaj bal sem se, da se bom moral boriti peš proti šestim jezdecem, ako bom čakal še dalje. Ta hip pa mi pade pogled na nekaj, kar me je navdalo z novim upanjem ter izvabilo mojim prsim vztrik veselja.

Iz majhne skupine drevs pred menoj se je dvigal zvonik vaške cerkve. Noben drugi ni mogel biti kakor tisti, ki sem ga videl šele pred dvema dnevoma; biti je morala torej vas Gosselies. Stojl je imel namreč — ker je brzokone blisk odkrušil zid na vogalu — jako značilno in fantastično obliko, ki je ni bilo mogoče zamenjati. Toda z veseljem me ni navdajalo upanje, da dospem v to vas, marveč to, da sem zdaj spet vedel, kje sem, in da je morala biti kmetija, ki se je belila izmed drevja pčile četrte ure odondot, pristava St. Aunay, kjer smo tabarili in ki sem jo bil naznačil ritmojstru Sabaierju za sestanek conflanskih huzarjev. Tam so bili torej moji spretni fantje! Samo da bi mogel priti do njih! Z vsakim skokom je pešala moja uboga žival; moji preganjanci so

se bližali od trenutka do trenutka. Že sem zasljal tik za seboj salvo germanskih kletvic, že mi je prižvižgala krogla iz karabinke mimo ušesa. Kakor nor sem izpodbodel svojega arabca in udrlal po njem s plosko sabljo, da bi ostal njegov tempo na višini. Odprta dvorišna vrata so bila pred mano. Videl sem lesket orožja na dvorišču. Ko sem zagrmel nanj, ni bil Stein niti več deset metrov za mano. »Semkaj, tovariši, semkaj!« sem zaklical z mogočnim glasom. Slišal sem še brenčanje, kakor bi rojile marne čebulice iz svojega panja. Nato se je zrušil pod mano moj krasni arabec, in padel sem na kameniti tlak. Tu se nehla moj spomin.

Takšno je bilo moje poslednje in največljavnejše dejanje, mes chers amis, dejanje, ki se je razvedelo po vsej Evropi in storilo ime Etiena Gérarda neizbrisno v knjigi zgodovine. Ah, da so vsi moji napori le malo podaljšali cesarju svobodo, ker se je dne 15. julija predal Angležem! Toda saj ni moja krivda, da ni bil zmogel zbrati sil, ki so še čakale nanj v Franciji, da priredi svojim protivnikom nov Waterloo, a z drugačnim izidom! Če bi mu bili drugi tako vdani kakor jaz, bi se bila obrnila svetovna zgodovina drugače; cesar bi bil ostal na svojem tronu, in meni, vojaku njegovemu, ni bilo treba saditi zelja in se kratkočasiti s tem, da pripovedujem v kavarni istorije. Radi bi vedeli, gospoda, kaj se je zgodilo s Steinom in s pruskimi jezdec? O tistih treh, ki so ostali zadaj, ne vem ničesar. Eden je padel od moje roke, kakor se še spominjate. Potem jih je ostalo še pet. Tri izmed njih so pobili moji huzarji, ki so menili, y tistem hipu zares, da branijo cesarja.

Tarnovska. Potrdil sem se, da bi oba pri-
pravil na to, da se poravnata! V ta namen sem
poklical Vaclava v samostan. V moji celici je
nastal med nami preprič. Vaclav me je oklofotal
in to me je tako razjezilo, da sem ga umoril.
O Vaclavovem umoru je Helena vedela ker sem
ji o tem takoj sporočil. Prišla je v Censtohov
in se je interesirala za pričetek preiskavo. Ku-
pila je neki časopis v katerem je bila slika
umorjenca in je rekla s čisto mirnim glasom,
da se ni mnogo spremenil. Ona mi je sveto-
vala, naj na vsak način pošljem cerkovnika
v Ameriko in naj ga ovadim kot morilca. Ven-
dar nisem tega napravil. Helene ni smrt nje-
nega moža prav nič razburila. Med drugim mi
je povedala samo, da je res lahko mišljeno ži-
vela; z Bulsakijem in z ostalim je imela inteli-
mno razmerje. Umora jaz ne bi smel po njeni
volji naznaniti, ona je upala, da ostane zločin
neodkrit. Nekatera pisma, ki so jo postavljala
na sramoten oder, je sežgala. Jaz sem občeval
s Heleno intimno, ko je bila nevesta, potem,
ko je bila žena in tudi po smrti njenega moža.
Slednjič pa sem se je naveličal. Ona je čisto
dobro in natanko vedela, odkod prihaja denar,
kateroga sem ji dajal; hotela je kupiti hišo in
me je neprenehoma nadlegovala za denar. Na-
men mojega pisma je, da opišem umazan ka-
rakter Helene. Ona je bila res umetnica v
ljubezni, ona je znala vroče ljubiti, ona je znala
prikrivati, ob vsakem času jokati, nezavest
simulirati in še mnogo drugih lepih stvari.
Petrikovsko okrajno sodišče je sklenilo, da ji
da nazaj hranilnično knjižico na 5620 rubljev,
ravno tako 500 rubljev gotovega denarja in
razne vrednostne predmete. Tisti denar je ves
moj in pripada samostanu na Jasni gori. Hele-
na ni imela nikakega premoženja; vse, kar ima,
je dobila od mene. To lahko potrdijo priče, ki
so bile nastavljene pri loškem telefonatu. Tam
vedo vsi zelo dobro, da je bila ona ubožna.
(Machov imenuje tu nekaj priči, ki naj bi izpo-
vedale, da Helenina hišna oprava, v ceni 5000
rubljev ni njena lastnina). Helena — piše Ma-
chov naprej — vedoma laže, ako trdi, da so
yše one stvari njene. Ali si more ženska, ki je
nastavljena pri telefonatu za majhno plačo,
prihraniti tisoče rubljev in imeti pohišstvo in
kiné velike vrednosti? Od februarja 1908. leta
ni Helena čisto nič delala in je vkljub temu do-
bro živila. Helena je lažnjivka, ona ne pove
nikdar resnice. — Ta tožba, ki zopet potrju-
je, kako hitro se spremeni ljubezen v sovra-
štvo, je podpisal nekdanji ljubimec »druge Tar-
novske« z besedami: »Duhovnik Damazy Ma-
toci«.

Kopnikijada. Iz Pariza se poroča: Nepri-
jeten in nenavaden slučaj je doživel neki goz-
dar v Montargisu (Departement Loiret) na
Francoskem. Šel je ponoči po gozdnem revirju,
ki mu je bil določen v oskrbo. Naenkrat je za-
gledal sumljiv individuum, ki je začel bežati,
tako ko ga je zagledal. Gozdar je tekel takoj za
njim, toda za nekim gostim grmovjem mu je ne-
znanec nenadoma izginil; njegova vest pa mu ni
dala miru in stikal je naprej po gozdu, dokler ni
prišel na glavno cesto. V tem trenutku pa se je
pojaviel neki avtomobil, ki se je na gozdarjev
migljaj takoj ustavil. »Ali niste videli tu v bli-
žini nekega gozdarja?« — je vprašal navno goz-
darja. »Ne,« — se mu je odgovorilo z vo-
za, »ampak vi se lahko nekoliko peljete z nami,
morda ga boste našli.« Gozdar si ni dal tega
dvakrat reči in je sedel v avtomobil, ki je za-
čel z neznanco brzino drdati naprej. Čez ne-
kaj časa pa so prišle gozdarju vsakojake misli
v glavo, zakaj naenkrat je vzkliznil boječ:
»Ampak, gospodje, mi se vendar peljemo pre-
več hitro in predaleč. Prosim vas, vstavite, da
bo mogel izstopiti.« Vesel smeh je bil odgovor
na te besede in ubogi gozdar je šel sedaj spo-
znal, ko se je obrnil nazaj, v enem svojih sopot-
nikov, onega lovskega tatu, katerega je zasle-
doval. Ko se je daniilo je pridrdral avtomobil v
Pariz. Na trgu de la Concorde, ki je bil ob tej
zgodnji uri čisto prazen in osamljen, se je av-
tomobil za trenotek vstavil in silna moč ga je
postavila z voza na cesto. Avtomobil je nato
tako odrdal. Ubogi gozdar je moral nekaj ur
nato zastaviti svojo lovsko puško, da je mogel
iti z vlakom v Montargis.

Grozen čin blaznika. »Stampa« poroča:
Bivši živinozdravnik Ceornodole v Bukarešti
je polil v navalu blaznosti ženo in dva otroke,
ki sta bila še v postelji, s petrolejem in jih za-
žgal. Ko je zagledal plamen, je zaklenil stano-
vanje s ključem in je hitel na ulico, kjer je klical
na pomoč. Ognjegasci, ki so vrdrli v stanova-
nje, so našli le opečena trupla. Ceornodola so
odpeljali v blaznico.

Ček v krsti. Dobili smo poročilo: Neki pa-
riški trgovec je umrl in zapustil svoje ogromno
premoženje, tri milijone frankov, svojim trem
najboljšim prijateljem, pod tem pogojem, da
vsak izmed njih položi v njegovo krsto 1000
frankov... Poddovati en milijonek ni ravno slo-
bo, posebno če ga človek dobi nepričakovano.
Prijatelji so imeli z dedščino veliko veselje, ka-
ter pa je kazila le ena stvar: in sicer zahteva
ranjkega. Pomislite: zmetati za prazen nič, za
pot ranjkega v nebesa, 1000 frankov, to je res
nemno, ko pa se da med živimi ta stvar bolj-
še porabiti. Toda poslednja volja je poslednja
volja, to se mora respektirati. Prijatelji so pri-
znali med seboj, da ne smejo biti preveč egoi-
stični in da morajo vstreti poslednji volji ranj-
kega. Predno je bila krsta z ostanke ranjkega
zaprta, je pristopil k nji prvi izmed prijateljev —
dedičev in je z globokim vzdihom položil vanjo
tisočfrankov bankovce; drugi dedič je z ravno
takoim vzdihom napravil isto, kakor njegov to-
variš. Tretji tovariš pa je bil premetenec. Pri-
stopil je h krsti, spregovoril nekaj poveljevalni-
ti besed o umrlem, nato pa je vzel oba tisoč-
frankova bankovca iz krste, vzel iz žepa listnice
ček na 3000 frankov, preganjal ga je lepo, po-
ložil v krsto in rekel: »Tu je, dragi prijatelj, de-
nar, ki si ga hotel vzeti s seboj na oni svet. Tam
gori si lahko dasta pravilno podpisani ček iz-
plačati, kjer že hočeš. Tvoja poslednja volja se
je izpolnila.« Tale storija je sicer zabavna in na-

vihana, vendar pa mislimo, da je do njene res-
ničnosti precej daleč.

Ljubljana.

— Slovensko gledališče. Sinočnja repriza
»Sodnika Zalamejskega, se je vršila pred skoraj
praznim parterjem in izumrlimi ložami. Cu-
do krasno delo španjolske dramatike je na-
šlo v igralcih marljivo, v celoti prav srečne in-
terprete; podčrtamo ga. Verovška, ki se kar pre-
kaša v tej uloži. Parterno in drugačno inteli-
genco, ki se ogiblje dobrih dram, pa upamo vi-
deti pri prihodnji neslani opereti. VI. L.

— Ustanovni občni zbor Narodno-socialne
Zveze se je včeraj ob nepričakovano jako obil-
ni udeležbi sijajno izvršil. Velika gostilniška
soba Nar. doma je bila nabito polna delavstva
vseh kategorij in štajersko narodno zavedno
delavstvo je poslalo celo svojega zastopnika.
Došli so pozdravi pa tudi iz Guštanj in Boro-
velj na Koroškem, iz Jesenic, Bleda, Vrhnike in
iz Trbovelj, kar jasno priča, da vlada za Nar.-
socialno Zvezo po vsem Slovenskem veliko za-
nimanje. Navzoča sta bila na obnem zboru tudi
deželna poslanca Reisner in Ribnikar. Vsled
prijete prostora priobčimo natančneje poročilo
jutri; za danes še samo omenimo, da so bili
izvoljeni sledeči: predsednikom Juvan; pod-
predsednikom Černy, v odbor: Repovž, Jakopič,
Fiala, Noč, Rus, Mlakar in Poljšak; v nad-
zorstvo pa: Baudek, Ferrant, Posak, Tomažič
in Jeras.

— Prvi sneg v Ljubljani. V soboto pozno
v noč je prav dobro padel prvi sneg. Vreme je
zadnji čas postalo sila mrzlo in šele včeraj, ko
je pričel padati dež, je postalo malo topleje. Lju-
dje so si pričeli pripravljati že zimske sukne,
pa mislimo, da bi bilo vendar malo premalu.
Po gorenjskem je zapadel sneg, kakor poročajo
izletniki.

— Ognja ni bilo. Včeraj se je pričelo v Bon-
čarjevi hiši v Vodmatu silno kaditi. Ljudje so
mislili, da gori. Prišli so ognjegasci, ki so na-
pravili prostor zraku v sobe, ki so bile z di-
mom napolnjene. Ogenj le ni hotel izbruhniti.
Dim se je počasi izvalil in konstatiralo se je, da
ni bilo nevarnosti ognja, temveč je le vsled pri-
tiska od zunaj in saj, vlegel dim po po-
slopiju. Zato je požarna bramba odšla, še predno
je stopila v akcijo.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v
Ljubljani. Trgovsko računstvo za tr-
govske nadaljevalne šole in enoletne trgovske
tečaje za deklice III. del. Sestavil Albert Sič
in Ivan Pezdlič. Ministrstvo za uk in bogočastje
je z razpisom z dne 25. septembra 1912, št. 42.838
odobril III. del tega dela, ki je sedaj
popoln. Cena je: I. del 1 K 60 v, II. del ne-
vezan 2 K, III. del nevezan 2 K vezan 2 K 40 v.
Vsi trije deli skupaj vezani veljajo 5 K 80 v.
Knjigo je založilo marljivo slovensko trgovsko
društvo »Merkur« ter s tem odpomoglo občutni
potrebi in pomanjkanju trgovskih strokovnih
knjig. Knjiga ima mnogo praktičnih zgledov iz
trgovskega poslovanja, kar pride v korist vsa-
kemu trgovcu in obrtniku. Knjiga se naroča pri
društvu.

— Koncert »Ljubljanskega Zvona«. V so-
boto je priredilo pevsko društvo »Ljubljanski
Zvon« v dvorani »Mestnega doma« koncert,
ki dela vso čast kvišku stremecim ambicijam
društva, a veliko nečast ljubljanskemu občin-
stvu, ki se je odlikovalo — s svojo odsotnostjo.
Ni čuda, da so bili vrli pevci pričo zevajoče
praznote v dvorani v začetku disustirani in
morda tudi depimirani. Ko so pa enkrat začeli
peti, jih je pesem sama in iskreni aplavz za nji-
hovo eksaktno izvajanje osrčil in razvedril. Pe-
le so se večinoma skladbe, ki še nikoli niso
bile javno izvajane. Z največ točkami je bil za-
stopan plodovit in podjetni Emil Adamič. Me-
šana zbor »Ko bi resnica bila« in šegava »Ptič-
ka« sta prav ugajala, posebno »Ptička«. Zelo
prijetno je presenetil ženski dvospev »Solnce
sije, zeleni livada«. Originalni moški zbor »Kre-
gata se baba in devojka« je izzval buren aplavz.
Največji vspen pa je imel mešani zbor »Mlad
junak po vasi jezdi«, bila je nedvomno izmed
vseh najboljša in tudi najboljšo izvajana sklad-
ba. Zložena je popolnoma v tonu srbske narod-
ne pesmi. Poslednje tri skladbe še niso dozda
nikjer natisnjene. — Moški zbor Vasilija Mirka
»Katica« je posebno ugajal na onih mestih, kjer
se drži tona naše narodne pesmi. Ljubka Pavči-
čeva »Deklica, ti si jokala« in prav tako J.
Ipavčeva »Imel sem ljubi dve« sta se v osmero-
spevu prav podali. Poseben vžitek pa je bil po-
slušati g. opernega pevca Jos. Križaja, ki nam
je krasno prednašal Stanko Premrlovo »Zapel
bi pesem žalostno«, skladba nenavadne lepote,
ki gre od srca k srcu, nato B. Ipavčevega »Me-
niha« in g. pevovodje Zorko Prelovca »Mrzeča
je zunaj trda noč«, noviteto, ki je zelo ugajala.
Pevce je žel iskren, viharen aplavz. Na koncer-
tu je bil navzoč tudi g. dr. Gojmir Krek, ured-
nik »Novih akordov«, od koder so (razen uro-
pisnih) bile vzete vse izvajane skladbe. Nje-
gova čuvstva so bila pač zelo mešana: veseliti
ga je moralo, da goji »Ljubljanski Zvon« po-
gumno moderno glasbo, na drugi strani pa ga
je moralo pač boleti, ko je videl popolno indol-
enco ljubljanskih Abderitov. Naj bo srečen, da
živi daleč proč od njih, v diaspori. Čast društvu
in njegovemu pevovodji, sramota pa frakarski
»napredni« Ljubljani!

— Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan
»Sokolski zlet v Pragi« in veleokolična slika
Maks Linderjev »Trdovratna ljubezen«. Pred-
stave vsako uro od 4., 5., 6., 7., 8., 9., in 10. uri.
V torek z Asto Nielsen drama »Smrti ples«.
Pripravlja se »Smrtina žrtev«.

Gorica.

Red, ki velja za ozke ulice v našem mestu,
je tudi vzoren, in res posnemana vreden. Tako
je nekaj navadnega, če gresta dva voza skozi
ulice, ki sramote vse mesto, in skoraj trčita
skupaj. Postranska stvar je, če se pri tem po-
škodujejo osebe. — Velika nesreča bi se bila

kmalu pripetila prošle dni, in le hladnokrvnosti
vznikov se moramo zahvaliti, da ni bilo člo-
veških žrtev. Službujoči organi goriskega ma-
gastrata se niso tudi topot niti zgenili, da niti
oddaleč jih ni bilo videti. Resnično, vzoren red!

Vode naraščajo. Vsled neprestanega de-
ževja, ki kaže, da ne odneha še tako kmalu,
so stopili po Vipavskem na mnogih mestih po-
toki iz svojih strug ter preplavili ponekod cele
travnike. Mnogi se iztekaajo v Sočo in le nara-
ščanje njihovo je povzročilo, da je Soča nara-
stla, kakor se to zgodi vsako jesen; letos se
razlikuje posebno v tem, da stopa Soča zelo
naglo čez svoje bregove. Tako so bila v enem
dnevu pod vodo mesta, ki so bila prej suha,
in to nič manj, kakor, da so sedaj 4—6 m pod
vodo. Soča dere, je zelo mrzla in odnaša vse,
kar jo zavira na svobodni poti. Nekod je iz-
podjedla toliko zemlje, da je izruvala s svojimi
deročimi valovi cela drevesa, katere odnaša
seboj. Nič drugačnega se ne poroča o Vipavi,
kvečjemu, da je uničila še več pridelkov kme-
tom kakor Soča, posebno pa onim, ki niso še
potrgali grozdja.

Stradalcih dijakov je v Gorici vedno več.
Prišli so semkaj iz raznih krajev, idealisti, mi-
slilji so, da se bo dalo tukaj dobro živeti in ve-
liko vživati, a njih razočaranje je bilo veliko.
»Dijaška kuhinja«, katero so prosili za brez-
plačno hrano, ali jih sploh ni sprejela ali pa jih
je sprejela proti zelo visoki odškodnini. Tisti
pa, ki so vprašali »Dijaško mizo« za hrano, mo-
rajo plačati in povrh še prodati duše kleri-
kalcem. Dijaki pa, ki niso mogli toliko plače-
vati, ali pa, ki niso hoteli prodati svojega pre-
prijanja, hodijo po mestu sestradani in obupani,
zvečer pa gredo spat v kakšno podstrešje, za
katero morajo plačati okoli 7 kron mesečno.
Kako naj se torej tak dijak uči, ko nima kje?
Kako naj on dela, ako je lačen? In dosti dijakov
je v Gorici, ki prosjajo kruh pri patrih in ži-
vijo dan na dan ob suhem kruhu in vodi! Tak-
šno je torej življenje dijakov v Gorici.

DRUŠTVA.

— Stanovanjski odsek za sokolski zlet leta
1913. Seja načelnikov pododsekov vrši se danes
ob pol 9. zvečer v zvezni sobi Narodnega doma.
Vabljeni bratje se prosijo, da se seje zanesljivo
udeležijo.

— Zahvala. Vodstvo družbe sv. Cirila in
Metoda izreka tem potom iskreno zahvalo
vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli,
da se je XXVII. glavna skupščina v Trstu dne
22. septembra t. l. izvršila tako sijajno. Imeno-
ma se zahvaljuje slavnemu »Dramatičnemu
društvu« za prepustitev dvorane za zaupno in
glavno zborovanje, moški podružnici družbe
sv. Cirila in Metoda v Trstu, ki je po svojih
odbornih in članih preskrbela vse, da se je
mogla glavna skupščina tako svečano vršiti,
nadalje g. c. kr. učitelju V. Engelmanu, ker je
preskrbel skupščinarjem stanovanja, vrtnarici
gdč. Malvini Plaperjevi in malim gojencem
otroškega vrtca v Rocolu za tako priskrbi po-
zdrav, podružnicam pri Sv. Ivanu, v Rajanu in
Škedenju za priredbo odličnih veselje v korist
družbe sv. Cirila in Metoda, posebno iskreno
zahvalo Ciril- Metodovi podružnici št. 24 v
Clevelandu, ki je poslala zastopnika za svoje
pokroviteljstvo g. Iv. Laha s prelepim pismom,
iz katerega žari ljubezen do domovine, ljubezen
do naše družbe. Hvala vsemu rodoljubnemu
slovenstvu v Trstu in v okolici, ki je posetilo
skupščino ter tako povzdignilo slavo XXVII.
glavne skupščine. Hvala tudi cenj. zborovalcem
zborovalcem, vsem cenjenim zborovalcem,
vsem cenjenim delegatom naših podružnic in
zastopnikom pokroviteljev in sploh vsem, ki so
vsak po svojih močeh pripomogli k prelepo
vspelemu zborovanju letošnje velike skupščine.
Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljub-
ljani, dne 27. septembra 1912.

pri kaplana v Radovljici na obisku.

Kriavelj je v Jurčičevih časih kahal smolo
raznim nepridipravom. S tokom časa pa je na-
predoval, da hoče z »Dnevom« preganjati te-
mo. Posvetil se je politiki in znanosti in začel
raziskovati ali imajo smreke več smole ali šte-
vilni »zasluženi slovenski velmožje«.

Da je prosil audience tudi pri radovlj-
škem kaplanu, se ni čuditi, posebno v času,
ko se udi nič manj slavni dr. Susteršič baha
dunajskim časnikarjem s svojimi »uspehi«.

Vsede se na vlak, ta zdrdra in privozi
srečno na radovljiški kolodvor.

V svesti si svoje naloge niti ne odzdravi
dolgopetemu policaju, ki gleda to »štmanost«
kot kup cilindrov, ki se mu pobijejo v tihih
večerih pri svetilkah, tako da mora svetla luna
mnogokrat razsvetljevati klerikalno mestno
gospodarstvo, če se ne skrje užaljena za obla-
ke.

Kriavelj jo mahne po »štengcah« čez trg,
ne poslušajo kraškega petja Fajdigovega osla, se
tudi ne ozre na farovž, temveč jo mahne na-
ravnost v kaplanijo.

Gospod Martin ga sprejmejo ravno tako
dostojanstveno, kot sprejme zamorski glavar
svoje podložnike, katere ima pravico pojesti
ali jih pa pustiti pri življenju in začnejo: »Ker

smo Ti že pisмено dovolili ta razgovor, zato,
Kriavelj, porabi lepo priliko in govori!»

Kriavelj, ves ponižen in moker, se osokoli:
»Kako, o vseh ovčjih in kozjih duš pastir, ste
osvojili to nepremagljivo liberalno trdnjavo?»

Gospod Martin se živahno zasucejo na
peti, kakor če pri nekem ošabnem in ne preveč
bistroumnem klerikalnem trgovcu kako šaljivo
rečejo, in pravijo: »Kriavelj, Ti nimaš tako vse
politiike v malem prstu kot Mi. Pogledj krščan-
ske volilce iz Podmesta, kako verjamejo slad-
kim besedam in se vesele, če jim privoščimo
prijazen smehljaj. Njih katoliška misel je tako
trdno vsidrana v njihovih glavah, da so jim vsi
možgani že davno zmizgnili in so lahko založili
našemu zvestemu somišljeniku med radovlj-
škimi mesarji ledenico, da ima letos, ko ni bilo
pozimi posebnega mraza, edino on polno lede-
nico ledu. — Pa tudi, kar je bolj značajnih ura-
dnikov, so volili za veleslavno S. L. S. Objubili
smo jim, da bomo blagoslovili vinsko trto, tako
da bodo imeli cvetkja na izbilje. Pri marsika-
terem »purgarju« in pobožni ženci, ki imajo
svojo pamet v našem dimniku spravljeno, da se
ne prehladi, smo prodrli s resničnimi besedami:
Da so nemčurji in visoke osebe volile z nami,
je umevno, če Ti razodenemo, da smo jim igrali
na lepe citre, ki jim pravijo: »Karijera.« — Se-
daj pa naši vrli možje krepko delujejo za blagor
mesta in če bog podeli naši vrli osebi še vedno
toliko živahnosti in poguma vnaprej, se ima
Radovljica še mnogo nadenjati.»

Kriavelj, ki še ni dovolj izurjen diplomat,
vpraša korajžnega gospoda: »Kakšnega pome-
na je pa za to mesto, katerega ste Vi, gospod
Martin, počastili s svojo delavnostjo, podmetni
trotoar, dalje novi vodovod pri vodovodu na
financarjev vrt, služba organista in mestnega
tajnika in svet pri sodnji, katerega darenjivi
kanonik noče odstopiti občini za trotoar...»

Okrogli in še čisto fantovski gospod Kr-
javlja pogledajo kot kakega mladega uradnika,
ki se ne peča s politiko, a vendar časti mogo-
čno kaplanovo osebnost, se nasmehnejo in
vzkliknejo: »Kriavelj, Ti si brezverec.»

Ves osramočen spravi naš smolar to smo-
lo iz kaplanije in vpraša: »Koliko časa še, pre-
jasni gospod, boste v tem mestu osrečevali s
politiko prebivalce obojega spola?»

Blaženo ga pogledajo ta veleumni politik
slovenski in izvije se jim iz globine negloboke-
ga srca vzdih: »Dokler ne bo en hlev in en
pastir. In vsi to našo živinco bomo z gorjačo
devali v red, kot se pač spodobi.«

Navdušeni Kriavelj zakriči: »Vam pa se
spodobijo potem najlepša fara, ali pa postanete
deželni odbornik.«

Saljivo mu gospod zažugajo s prstom in ga
milostno odsveto. Kriavelj pa hiti ves zamišljen
v ta pogovor čez trg proti kolodvoru in ne
vidi, kako jo mahajo klerikalni mestni očetje
h Klemenu žejo gasit, potem ko so marsikatero
modro ušli pri seji, seveda vse v korist mesta
in vernih meščanov...

Kot prijatelj »Dneva« in Kriavljia Vam da-
nes poročam jaz.

Pristaviti pa imam k poročilu, da Kriavelj
tu, v Radovljici, ni prav v varni koži. Njegova
poročila so vzbudila v Radovljici celo revol-
ucijo, tako, da ga sovražniki »Dneva« že po-
dnevi zasledujejo z lučjo in bi ga radi stak-
nili, da bi se maščevali nad njim za »Dopise iz
Radovljice«.

Pa Kriavelj ima tu tudi mnogo prijateljev
»Dneva«, pri katerih bi našel vedno obrambo,
da bo lahko bičal vse potrebno, na desno in
levo ter delal v temnih kotih — dan, da se
na Slovenskem jasni.

Strašna smrt devetlet- nega dečka.

V Predosliji pri Kranju je pasel Pomijn-
karjev fantek mlado telico na vrvi. Da bi ne
bilo potreba vrvice v roki držati — kar je otro-
ku v veliko sitnost — je raje vrvice privezal
sebi okoli pasa.

Kmalu na to se mu telica splaši in zdirlja z
fantkom vred po polju. Fantek je seve upletal
pod nogami telice na vse strani tako, da je do-
bil več smrtnih udarcev poglavi. Telica je se-
veda dirjala tembolj, čimbolj ji je deček pod no-
gami zadrževal tek.

Nato je telica z dečkom vred pridirljala do
bližnjega potoka. Toda predno so hoteli na po-
moč prihiteli ljudje nesrečo preprečiti, je bil
deček že mrtev.

Mati, ki je gledala smrt svojega otroka, je
bila zelo žalostna. Vsled strahu, ki ga je pre-
bila, ko ni mogla sinu pomagati, sedaj boleha.
Slučaj je vzbudil mnogo sočutja.

Starši naj pa opominjajo otroke, da ne bodo
pasli krav na vrvičah, kakor je tu navada. Če
pa že to hočejo, naj dopuste starejšim ljudem.

Novomeški predor — prevrtan.

Novo mesto, 6. oktobra.

Slovenske in cesarske zastave ob vhodu
izhoda prvega predora belokranjske železnice
oznanjajo, da je prvi predor med novomeškim
kolodvorom ter Krko že prevrtan. Dogodek, ko
je padla zadnja ovira, se je izvršil danes jutraj
ob 4. uri. Prevrtanje je bilo proračunljeno na
6. uro, ali delavci so to noč napeli vse sile, da
so prišli že pred določenim časom na svitlo.
Zato se je podjetje Samohrd napram pridnim
delavcem tudi primerno izkazalo. Predor s por-
taloma vred meri 238 m, na notranji prostor od-
pade okrog 170 m. Prišel ga je ponesrečeni
akordant Karavanja, po njem je prevzel delo
akordant Franc Golija. Pri prevrtanju je bilo
navzočih 12 delavcev. Glavno delo se zdaj šele
prične z obokovanjem in razširjenjem predora.

Odgovorni urednik Radivoj Koren.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Brat in sestra z dežele, želita v svrhu za bave korespondirati z naobrazeno fino gospico, oziroma gospodom pod šifro »Cigan«, »Cigan-ka« pošto ležeče Mokronog, Dolenjsko.

Širite, kupujte in naročite „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Slovensko-italijanski krožek.

I. tečaj vsak ponedeljek in četrtek od polu 8. do polu 9. ure. II. tečaj vsako sredo in petek od polu 8. do polu 9. ure zvečer v Mestnem dekliskem liceju, I. nadstropje na levo. Mesečna članarina 3 K za oba tečaja. Priglasiti se je obnavljenih urah v učni sobi. Ako se oglasi dovolj članov za III. tečaj, otvori se tudi ta. Predava g. prof. Josip Berce. Odbor.

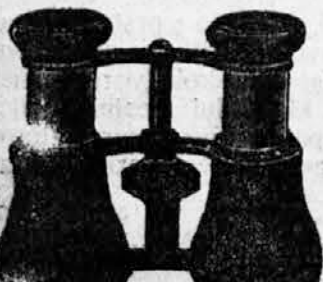
Pisma in kuverte s firmo

priporoča

Učiteljska tiskarna
v Ljubljani, r. z. z. o. z.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblat-
veno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj
optični zavod.

Daljnogled, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.
Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.
Cenike pošiljam na
zahtevo zastonj in po-
štne prost.

Krojaštvo
ivan Kersnič
v Ljubljani 249
Sv. Petra cesta št. 32, I. nad.
(poleg kavarna »Avstrija«)
najnovejše mode, solidno
delo, zmerne nizke cene,
znano pohvalna postrežba.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18— Cetrlet . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1-50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20— Cetrlet . . . K 5—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1-79

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora po-
slati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega
plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira
vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo „DNEVA“.

Češki salonski briketi,
Češki kosovni premog,
najboljše in najcenejše kurilo za peči,
štedilnike itd. itd. najbolje priporoča
J. PAULIN, Nova ul. 3.
Nikako zvišanje cen!

Svoje zdravje

podkupljuje in razmetavate svoj prisluženi
denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker
pijete še dandanes drago, brezredilno, živce
razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki
niso družega kot barvila. Vzdržite se, in pijte
sladni čaj, to je tekoči kruh pripravljen po
predpisih doktorja pl. Trnkoczy. V promet
pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov
v toliko, ker daje

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutijo
bolne, oslabele, revne, namesto silno dragih
Somatose, Sanatose, Biocitina, redilnih soli,
mesnih ekstrakt i. t. d., ki je po obnem oku-
sen in redilen zajtrk ali južina in prihrani 50%
na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se
vzame tri četrt mleka en četrt sladkorja pa
le pol toliko, kakor za kavo. Že tu je prihran-
ek na mleku in sladkorju. Pri dojenčkih in
otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno.
Ravnotako pri doječih materah in dojkah. Vse
to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dnev-
no, kar je notarielno potrjeno. Zavoj četrt kg
60 vin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah,
tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenjati s
sladno kavo. — Tovarniške zaloge v
lekarni Trnkoczy v Ljubljani

Kranjsko.

Poskusi zavoj 70 vin., ki se naj vpošljejo
v. znamkah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg.
Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII, Josef-
städterstrasse 25, III, Radetzkyplatz 4, V,
Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sack-
strasse 3.

Kavarna Leon
Celo noč
odprto
Stari trg št. 30.

Glavno zastopstvo dunajske družbe
**za gradbo centralne ventilacijske
kurjave s svežim zrakom**
v Ljubljani, Tržaška cesta št. 31

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor
nova in delno vpeljavo in montiranje te kurjave
v nova in stara poslopja. — Centralna ventila-
cijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša,
najcenejša, najzdravjša in najzdravejša kurjava
za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole,
gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Velika zaloga čevljev!
A. SCHWEITZER, Prešernova ulica 48.
Specialiteta: Posebno močni čevlji za dečke in deklice po zelo nizki ceni.
Popravila. Higijenični in lovski čevlji. Lastna delavnica.

Samo po K 4— več sto pelerin s kapucami ali pa otročje
obleke (kostumi).
Samo po K 6— daljše pelerine ali pa kamgarnaste hlače
za gospode.
Samo po K 8— najdaljše pelerine ali pa moderno izdelane
obleke za gospode.
V damski konfekciji vedno velika izbira. Postrežba točna. Cene nizke.
„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Razpis.

Vsled razširjenja tiskarne se je dosedanji tiskarniški faktor na-
stavil kot nadzornik tiskarne in razpisuje vsled tega Učiteljska tiskarna,
r. z. z. o. z. v Ljubljani izpraznjeno mesto

tiskarniškega tehniškega voditelja.

Pismene ponudbe, opremljene s spričevali o dosedanjem službo-
vanju in z zahtevo po plači je vlagati na upravni svet Učiteljske tiskarne
do 20. oktobra t. l.

Ljubljana, 7. oktobra 1912.

Upravni svet Učiteljske tiskarne
r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica št. 8

se priporoča slavnemu občinstvu za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, časopisov, pisem
in kuvert s firmo, vizitk, poročnih kart, mrtvaških listov i. t. d.

Za posojilnice, hranilnice, denarne zavode letne zaključke, hranilniške knjižice i. t. d.
Pevskim društvom za tiskane ali litografirane note.

Tisk eno ali mnogobarven.

Izdelava fina!

Postrežba točna!

Cene zmerne!

Obenem priporoča edini slovenski politični neodvisni tukajšnji dnevnik

„DAN“

ki izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 3. uri zjutraj. Izborni članki, najnovejše
vesti, zanimivi posvetilki. — Naročajte se na „DAN“ in oglašajte v njem!